

Руслан Сухораб,
аспірант Національної академії
Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
ORCID: 0009-0004-6661-0204

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЬ НЕСВОБОДИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Дана стаття присвячена аналізу та дослідженню питання європейських стандартів функціонування місць несвободи, а також їх впливу на українські реалії у сфері захисту прав осіб, що перебувають у таких місцях. Доведено, що розвиток демократичних інституцій, зміцнення прав людини, а також боротьба з порушеннями у пенітенціарній системі потребують вивчення й імплементації європейських стандартів. Акцентовано увагу на те, що після революції Гідності 2014 року в Україні розпочалися процеси реформування пенітенціарної системи. Однак багато проблем залишаються актуальними, серед яких, зокрема, можна виділити: перенаселення установ виконання покарань; застаріла інфраструктура, що не відповідає сучасним вимогам; недофінансування та низький рівень оплати праці персоналу; недостатня увага до психологічної та соціальної реабілітації засуджених. Досліджуючи питання стандартів у сфері функціонування місць несвободи, вважаємо, що їх утворюють такі три механізми: по-перше, це міжнародні стандарти поводження з засудженими та ув'язненими, які зазвичай називаються «міжнародними пенітенціарними стандартами». По-друге, важливу роль відіграє прецедентна практика, зокрема рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). По-третє, слід зазначити моніторингову діяльність, що реалізується через звіти Європейського комітету з питань запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Проаналізувавши кожен з цих елементів сформовано висновок, що європейські стандарти, такі як Європейська конвенція про захист прав людини, Рекомендації Ради Європи щодо пенітенціарних умов і ресоціалізації, практика Європейського Суду з прав людини, практика Європейського комітету з питань запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню є основою для вдосконалення системи місць несвободи. Україна, як держава, що підписала численні міжнародні угоди, зобов'язана впроваджувати їх у національне законодавство та практику.

This article analyzes and studies the issue of European standards for the functioning of places of detention, as well as their impact on Ukrainian realities in the field of protection of the rights of persons held in such places. It is proved that the development of democratic institutions, strengthening of human rights, and combating violations in the penitentiary system require the study and implementation of European standards. It is emphasized that after the Revolution of Dignity in 2014, Ukraine began reforming the penitentiary system. However, many problems remain relevant, including, in particular, overpopulation of penitentiary institutions; outdated infrastructure that does not meet modern requirements; underfunding and low staff remuneration; insufficient attention to the psychological and social rehabilitation of convicts. When studying the issue of standards in the field of functioning of places of detention, we believe that they are formed by the following three mechanisms: first, international standards for the treatment of convicts and prisoners, usually called “international penitentiary standards”. Secondly, case law plays an important role, in particular the decisions of the European Court of Human Rights (ECHR). Thirdly, it is worth noting the monitoring activities carried out through the reports of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. After analyzing each of these elements, it was concluded that European standards, such as the European Convention on Human Rights, the Council of Europe’s Recommendations on Prison Conditions and Re-socialization, the case law of the European Court of Human Rights, and the case law of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, are the basis for improving the system of places of detention. Ukraine, as a signatory to numerous international agreements, is obliged to implement them in national legislation and practice.

Ключові слова: місця несвободи, порушення прав засуджених, ув'язнені, стандарти, європейський континент.

Постановка проблеми. На сьогоднішньому етапі існування українського суспільства, дослідження європейських стандартів функціонування місць несвободи є надзвичайно актуальним. Це зумовлено як

© Руслан Сухораб, 2024

внутрішніми реформаторськими процесами, так і зобов'язаннями України в рамках євроінтеграції. Розвиток демократичних інституцій, зміцнення прав людини, а також боротьба з порушеннями у пенітенціарній системі потребують вивчення й імплементації європейських стандартів. На актуальність нашого дослідження вказує те, що Україна взяла активний курс на євроінтеграцію, а отже відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, країна зобов'язалася адаптувати своє законодавство до європейських стандартів, зокрема й у сфері прав людини. Крім того, Україна є стороною Європейської конвенції з прав людини, і дотримання її положень, включаючи статтю 3 (заборона катувань), є обов'язковим. Рішення Європейського суду з прав людини вказують на проблеми в місцях несвободи, які потребують вирішення, окремі з яких ми сьогодні і розглянемо. Поряд із геополітичними процесами, суспільство очікує гуманізації пенітенціарної системи, що передбачає забезпечення людських умов утримання та реінтеграції осіб після відбуття покарання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До питань, що порушуються у даному дослідженні дотичні такі вчені, як І. Г. Богатирьов, В. В. Голіна, Б. М. Головкін, В. К. Гришук, І. М. Даншин, Т. А. Денисова, В. В. Коваленко, І. О. Колб, В. Я. Конопельський, П. П. Михайленко, А. Х. Степанюк, Я. В. Стрелюк, В. М. Трубников, С. І. Халимон, О. О. Шкута, І. С. Яковець та інші. Вважаємо, що з розвитком суспільства, науки та законодавства окремі питання залишаються досі дискусійними.

Метою статті є дослідження окремих питань європейських стандартів функціонування місць несвободи та дотримання прав ув'язнених осіб, а також практики українських місць несвободи та на основі цього надати аргументовані пропозиції щодо реформування таких місць.

Виклад основного матеріалу. Після революції Гідності 2014 року в Україні розпочалися процеси реформування пенітенціарної системи. Однак багато проблем залишаються актуальними, серед яких, зокрема, можна виділити: перенаселення установ виконання покарань; застаріла інфраструктура, що не відповідає сучасним вимогам; недофінансування та низький рівень оплати праці персоналу; недостатня увага до психологічної та соціальної реабілітації засуджених. Повага до прав людини є ключовим елементом демократичного суспільства. Місця несвободи часто стають «точками болю», де права людини порушуються найчастіше. Це стосується як умов утримання, так і відсутності доступу до правової допомоги, медичних послуг, а також неналежного ставлення персоналу. Поряд з цим, нові виклики для української пенітенціарної системи зумовлені і повномасштабною війною, що пов'язані із необхідністю інтеграції осіб, звільнених із місць несвободи на тимчасово окупованих територіях; контролем за дотриманням прав людини в умовах воєнного стану; фіксацією та розслідуванням злочинів, пов'язаних із порушеннями в місцях несвободи на окупованих територіях. Сучасні тенденції розвитку кримінального та кримінально-виконавчого права в Європі спрямовані на зменшення кількості осіб у місцях несвободи через впровадження альтернативних форм покарання: пробації, домашнього арешту, суспільно корисних робіт тощо. Ці тенденції необхідно досліджувати та застосовувати, адже вони не лише знижують витрати держави, але й сприяють соціальній реінтеграції порушників. Таким чином, дослідження європейських стандартів функціонування місць несвободи є надзвичайно актуальним та необхідним.

В першу чергу, зупинимося на понятті «стандарти» у сфері функціонування місць несвободи. Стандарт у загальному розумінні є нормативно закріпленим орієнтиром, який слугує еталоном або взірцем, що застосовується для співвіднесення та оцінки об'єктів, процесів чи правових відносин [1]. Згідно із положеннями закону України «Про стандартизацію», стандарт – це офіційно затверджений документ, розроблений на основі узгоджених позицій між зацікавленими сторонами, який встановлює загальні правила, рекомендації або вимоги для повторюваного застосування. Його метою є забезпечення оптимізації та впорядкованості діяльності або її результатів у певній галузі [2]. У вітчизняній теорії кримінально-виконавчого права поняття «міжнародні стандарти поведіння із засудженими» розглядається як сукупність норм, принципів та рекомендацій, прийнятих на міжнародному рівні для регулювання цієї сфери [3, с. 50]. Як зауважує П. М. Рабінович, термін «стандарти» найбільш адекватно характеризує природу таких документів, оскільки вони відображають міжнародно-правові акти, які акумулюють найкращі досягнення людства у питаннях поведінки із засудженими [4, с. 19–29]. Таким чином, у кримінально-виконавчому праві стандарти встановлюють мінімальні гарантії для захисту прав осіб, які перебувають у місцях несвободи, регулюючи порядок їх утримання та забезпечуючи гуманізацію пенітенціарної системи.

Досліджуючи питання стандартів у сфері функціонування місць несвободи, вважаємо, що їх утворюють такі три механізми: по-перше, це міжнародні стандарти поведінки з засудженими та ув'язненими, які зазвичай називаються «міжнародними пенітенціарними стандартами». По-друге, важливу роль відіграє прецедентна практика, зокрема рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). По-третє, слід зазна-

чити моніторингову діяльність, що реалізується через звіти Європейського комітету з питань запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню [5, с. 140–144]. Так, на нашу думку, саме ті норми, що визначають еталонні правила поводження із особами, що перебувають у місцях несвободи і диктують стандарти функціонування цих місць.

Серед міжнародних стандартів цікавим для нашого дослідження є саме європейські. До основних документів, які впливають на законодавство України в цій сфері, можна віднести Європейську Конвенцію з прав людини, а також низку рекомендацій Ради Європи. Ці нормативні акти, хоча і не завжди мають обов'язковий характер, проте формують основні принципи, на яких будуються реформи пенітенціарної системи в Україні. Європейська Конвенція з прав людини, яка ґрунтується на положеннях Загальної декларації прав людини, є основоположним документом у питаннях захисту прав осіб, законно обмежених у свободі пересування. Зокрема, статті Конвенції гарантують право на свободу та безпеку особи, забороняють катування, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження. Ці положення створюють правову основу для гуманізації умов утримання засуджених, сприяють розвитку засад людського ставлення до ув'язнених і покращенню їх правового становища [3, с. 57]. Рекомендація R (92) 16, яка стосується загальних санкцій і заходів, визначає принципи балансу між необхідністю захисту суспільства і соціальної адаптації правопорушників. Вона наголошує на важливості застосування альтернативних покарань замість тюремного ув'язнення, що дозволяє більш ефективно працювати з особами, які вчиняють правопорушення [6]. Рекомендація R (99) 22 стосовно переповнення в'язниць підкреслює необхідність використання покарань, які не пов'язані з позбавленням волі. Вона також рекомендує розробку стратегій нагляду та оцінки ризиків для запобігання рецидиву [7]. Рекомендація R (2006) 2 щодо пенітенціарних правил акцентує на необхідності адаптації умов утримання ув'язнених до умов, які існують в цивільному суспільстві, що сприяє кращій їх реінтеграції. Також, важливою є роль співпраці з соціальними службами і громадянським суспільством для підготовки засуджених до нормального професійного життя [8, с. 48–49].

Важливу роль у забезпеченні та реалізації європейських стандартів функціонування місць несвободи відіграла практика Європейського Суду з прав людини, зокрема через розгляд справ, що пов'язані із порушенням державами-учасницями норм утримання осіб у таких місцях. Такі рішення є і щодо України. Прийшовши до висновку, що рішення ЄСПЛ мають надзвичайно важливе значення для України, важливо звернути увагу на конкретні рішення, які вимагали впровадження заходів загального характеру. Оскільки таких рішень є досить велика кількість, ми спробуємо об'єднати їх у групи, а ті рішення, що суттєво вплинули на законодавство України, розберемо окремо.

Група рішень «Каверзін» у Європейському суді з прав людини стосується системних проблем із катуваннями та жорстоким поводженням, які практикуються українськими правоохоронцями. Її назва походить від рішення 2012 року у справі «Каверзін проти України», де ЄСПЛ виявив порушення статті 3 Європейської конвенції через погане поводження з ув'язненими та неефективні розслідування цих випадків. ЄСПЛ акцентував на тому, що ці проблеми мають системний характер і вимагають термінових реформ для запобігання катуванням, забезпечення належного розслідування та захисту прав людини в Україні. Зокрема, справа Каверзіна ілюструє постійну практику використання сили для отримання зізнань, що суд визнав як нелюдське поводження. У ширшому контексті ця група охоплює й інші випадки порушень, включно з неефективністю розслідувань та недоліками правової системи. Незважаючи на певні реформи, такі як створення ДБР та ухвалення нового кримінального процесуального кодексу України у 2012 році, виконання рішень ЄСПЛ залишається неповним, і за цим процесом продовжує стежити Європейський комітет міністрів [9].

Група рішень «Хайло» стосується порушень прав людини в Україні, зокрема неналежних умов тримання під вартою та відсутності належного медичного догляду в місцях позбавлення волі. Її назва походить від рішення у справі «Хайло проти України», де Європейський суд з прав людини визнав порушення Україною статті 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка забороняє катування та нелюдське або принизливе поводження. У рішенні у справі «Хайло проти України» (2015), суд вказав на системні проблеми в українській пенітенціарній системі, які включають погані умови тримання під вартою, відсутність доступу до адекватної медичної допомоги для ув'язнених, а також неефективне розслідування скарг на такі порушення. ЄСПЛ підкреслив, що такі питання мають бути вирішені на системному рівні через відповідні реформи [10].

Група рішень ЄСПЛ «Петухов № 2» стосується системних проблем в українській пенітенціарній системі, особливо умов довічного ув'язнення та доступу до правосуддя для засуджених до довічного позбавлення волі. Група названа на честь справи «Петухов проти України (№ 2)», де Європейський суд з прав

людини вказав на серйозні порушення статті 3 Європейської конвенції про права людини. У справі «Петухов № 2» (2019 рік) ЄСПЛ констатував, що умови відбування довічного ув'язнення в Україні не відповідають європейським стандартам, оскільки відсутня можливість перегляду вироку або умовно-дострокового звільнення. Суд зазначив, що ця проблема має системний характер і потребує реформування законодавства. Основна критика стосувалася того, що система довічного ув'язнення в Україні фактично не дозволяла реальної перспективи звільнення, що суперечить міжнародним стандартам щодо прав ув'язнених [11].

Це рішення підкреслює необхідність змін у національній правовій системі, зокрема щодо доступу до справедливого суду та можливості перегляду довічних вироків, що має на меті забезпечити гуманізм та відповідність нормам Європейської конвенції.

Група рішень «Невмержицький» стосується системних порушень прав людини в Україні, зокрема жорстокого поводження, катувань, тривалого утримання під вартою та неналежних умов утримання. Основними питаннями, які порушувалися в цій групі є:

– жорстоке поводження та катування: у справі «Невмержицький проти України» (2005) ЄСПЛ визнав порушення статті 3 Європейської конвенції з прав людини, що забороняє катування та нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження. У справі йшлося про те, що заявник зазнав катувань та був позбавлений доступу до належної медичної допомоги під час утримання під вартою;

– тривале утримання під вартою та умови утримання: у цій групі рішень Суд також розглядав тривале попереднє ув'язнення заявників без достатнього обґрунтування, що порушувало статтю 5 (право на свободу та особисту недоторканність) Конвенції. Умови утримання в місцях позбавлення волі також не відповідали міжнародним стандартам, що стало основою для численних рішень;

– відсутність належного медичного забезпечення: одним із ключових питань, порушених у справі, була відсутність належного медичного забезпечення для ув'язнених, що також визнавалось ЄСПЛ як порушення статті 3 [12].

Ця група рішень акцентує увагу на необхідності реформування системи утримання під вартою та поліпшення умов утримання в Україні.

І ще одну групу рішень ЄСПЛ виділимо, це група «Меріт». **Група рішень «Меріт»** стосується системних проблем в Україні, пов'язаних з умовами утримання в місцях позбавлення волі, жорстоким поводженням, та порушенням прав ув'язнених на справедливе судочинство. Основна справа, яка дала назву групі, — це рішення у справі «Меріт проти України» (2004 р.). У цій справі ЄСПЛ визнав, що Україна порушила статтю 3 Європейської конвенції з прав людини, яка забороняє катування і нелюдське або принизливе поводження, через жахливі умови утримання заявника в СІЗО, а також недостатнє медичне обслуговування. Основні проблеми групи «Меріт»: погані умови в місцях позбавлення волі, які часто включають перенаселеність, антисанітарію, погане харчування та недостатнє медичне обслуговування; фізичне і психологічне насильство, зокрема під час допитів або перебування під вартою; відсутність належного захисту та процедурних гарантій для затриманих, зокрема ненадання можливості належної юридичної допомоги [13]. Ця група рішень вказує на необхідність серйозних реформ у пенітенціарній системі України та забезпечення дотримання прав людини в місцях позбавлення волі.

Європейський комітет з попередження катувань (ЄКЗК) є важливим позасудовим інститутом, що діє в рамках Європейської конвенції про запобігання катуванням та іншому жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню [14]. Цей комітет створений для виконання завдання контролю за дотриманням стандартів, встановлених Конвенцією, і здійснює свою діяльність через інспекції у місцях позбавлення волі з метою забезпечення належного поводження з ув'язненими. Стаття 1 Конвенції чітко визначає роль ЄКЗК: здійснення інспекцій для перевірки умов утримання осіб, позбавлених волі, і посилення захисту цих осіб від катувань або інших форм нелюдського поводження, якщо це необхідно [14].

Згідно з статтею 2, кожна держава, що є учасницею Конвенції, зобов'язана надати Комітету доступ до будь-якого місця, що знаходиться під її юрисдикцією, де утримуються особи, позбавлені волі органами державної влади [14]. Це означає, що країни, які підписали Конвенцію, повинні забезпечити можливість для незалежного моніторингу місць утримання осіб, що надає ЄКЗК можливість безперешкодно перевіряти умови і практики, що можуть загрожувати правам людини. Цей механізм контролю є важливим інструментом для забезпечення відповідності національних пенітенціарних систем міжнародним стандартам прав людини. Його діяльність допомагає не лише виявляти порушення, але й забезпечувати своєчасне впровадження заходів для попередження жорстокого поводження з ув'язненими. Враховуючи важливість цієї роботи, підтримка незалежного моніторингу та своєчасна реакція на виявлені порушення прав осіб,

позбавлених волі, повинна бути пріоритетом для кожної країни, яка прагне відповідати високим стандартам міжнародного права захисту.

Висновки. Таким чином, європейські стандарти, такі як Європейська конвенція про захист прав людини, Рекомендації Ради Європи щодо пенітенціарних умов і ресоціалізації, є основою для вдосконалення системи місць несвободи. Україна, як держава, що підписала численні міжнародні угоди, зобов'язана впроваджувати їх у національне законодавство та практику. У цьому контексті важливо звернути увагу на наступні моменти: європейські стандарти наголошують на необхідності створення таких умов утримання, які не порушують гідності людини. Це включає належні умови харчування, медичного обслуговування, доступу до освіти та роботи, а також забезпечення прав на контакти із зовнішнім світом (особливо з родиною). Важливим напрямком є удосконалення програм ресоціалізації та реабілітації засуджених. Це включає створення сприятливих умов для виховання відповідальності у правопорушників, а також забезпечення їх соціальної адаптації після звільнення. У цьому контексті важливо розвивати механізми, що дозволяють засудженим активно брати участь у процесах виправлення. Як показує практика Європейського комітету з попередження катувань, важливим елементом є незалежний моніторинг місць несвободи. Україна повинна посилити моніторинг своїх пенітенціарних установ, забезпечивши регулярні інспекції та впровадження механізмів для розгляду скарг засуджених. Це дозволить своєчасно реагувати на порушення прав і не допускати жорстокого поводження з ув'язненими. Важливим елементом реформування є модернізація пенітенціарних установ, оскільки перепопненість, застарілі умови та невідповідність стандартам міжнародної практики залишаються проблемами, які потребують негайного вирішення. Зокрема, варто приділити увагу покращенню умов перебування, створенню необхідних навчальних та медичних закладів всередині установ, а також розробці програм психологічної підтримки. У підсумку, процес вдосконалення пенітенціарної системи в Україні повинен бути багатограним, включати як юридичні, так і соціальні аспекти, що дозволить забезпечити не лише належні умови утримання, але й сприятиме реабілітації осіб, позбавлених волі, та їх успішній реінтеграції в суспільство після відбуття покарання.

Список використаних джерел:

1. Стандарт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82>.
2. Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII. Відомості Верховної Ради, 2014, № 31, ст.1058.
3. Денисов С.Ф. Заїка Д.Є. Міжнародно-правові стандарти щодо виправлення та ресоціалізації засуджених. Вісник пенітенціарної асоціації України. 2021 / № 1(15). С. 49-66.
4. Рабінович П. М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація. Вісник Національної академії правових наук України. 2016. № 1(84). С. 19-29.
5. Колодчин Д.В. Роль міжнародно-правових стандартів у запобіганні злочинності в пенітенціарній сфері зарубіжних країн. Актуальні проблеми юридичної науки. Правова позиція, № 4 (41), 2023. С. 140-144.
6. Рекомендація N R (92) 16 Комітету міністрів державам-членам про Європейські правила щодо загальних санкцій та заходів Рада Європи: рекомендації, міжнародний документ від 19.10.1992 № R(92)16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_907.
7. Комітет міністрів державам-членам стосовно перепопненості в'язниць і зростання кількості ув'язнених: Рекомендація від 30.09.1999 р. № (99) 22. URL: <https://rm.coe.int/16806f407b>.
8. Краснокутський О. В. Міжнародно-правові механізми забезпечення прав засуджених до позбавлення волі: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 201 с.
9. Справа «Каверзін проти України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SOO00420>.
10. Справа «Хайло проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_439.
11. Справа «Петухов проти України (№ 2)». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d98#Text.
12. Справа «Невмержицький проти України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO1153>.
13. Справа «Меріт проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_214#Text.
14. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: ухвалена Радою Європи 26.11.1987 та ратифікована Законом України від 24.01.97 № 33/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text.

References

1. Vikipediia [wikipedia]. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82>. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy «Pro standartyzatsiiu» (2014) [The Law of Ukraine “On Standardization”]. Vidomosti Verkhovnoi Rady - Bulletins of the Verkhovna Rada, 31, p. 1058 [in Ukrainian].
3. Denysov S.F. & Zaika D.Ie. (2021) Mizhnarodno-pravovi standarty shchodo vypravlennia ta resotsializatsii zasudzhenykh [International legal standards for the correction and re-socialization of convicts]. Visnyk penitentsiarnoi asotsiatsii Ukrainy - Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine, 1 (15), 49-66 [in Ukrainian].
4. Rabinovych P. M. (2016) Mizhnarodni standarty prav liudyny: vlastyvoli, zahalne poniattia, klasyfikatsiia [International human rights standards: properties, general concept, classification]. Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy - Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 1 (84), 19-29 [in Ukrainian].
5. Kolodchyn D.V. (2023) Rol mizhnarodno-pravovykh standartiv u zapobihanni zlochynnosti v penitentsiarnii sferi zarubizhnykh krain [The Role of International Legal Standards in Preventing Crime in the Penitentiary Sphere of Foreign Countries]. Aktualni problemy yurydychnoi nauky. Pravova pozytsiia - Current issues of legal science. Legal position, 4 (41), 140-144 [in Ukrainian].
6. Rekomendatsiia N R (92) 16 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam pro Yevropeiski pravyla shchodo zahalnykh sanktsii ta zakhodiv Rada Yevropy [Recommendation N R (92) 16 of the Committee of Ministers to the Member States on the European Regulation on Common Sanctions and Council of Europe Measures]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_907. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
7. Komitet ministriv derzhavam-chlenam stosovno perepovnenosti viaznyts i zrostantia kilkosti uviaznykh № (99) 22 [Committee of Ministers to Member States on prison overcrowding and the growing number of prisoners No. (99) 22]. <https://rm.coe.int/16806f407b>. Retrieved from <https://rm.coe.int> [in English].
8. Krasnokutskyi O. V. (2019) Mizhnarodno-pravovi mekhanizmy zabezpechennia prav zasudzhenykh do pozbavlennia voli [International legal mechanisms for ensuring the rights of persons sentenced to imprisonment]. Kharkiv, 201 [in Ukrainian].
9. Sprava “Kaverzin proty Ukrainy” [The case of Kaverzin v. Ukraine]. <https://ips.ligazakon.net/document/SOO00420>. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net> [in Ukrainian].
10. Sprava «Khailo proty Ukrainy» [The case of Hailo v. Ukraine]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_439. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
11. Sprava «Petukhov proty Ukrainy (№ 2)» [Case “Petukhov v. Ukraine (No. 2)”]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d98#Text. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
12. Sprava «Nevmerzhytskyi proty Ukrainy» [The case of Nevmerzhytskyi v. Ukraine]. <https://ips.ligazakon.net/document/SO1153>. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net> [in Ukrainian].
13. Sprava «Merit proty Ukrainy» [The case of Merit v. Ukraine]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_214#Text. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
14. Yevropeiska konventsiiia pro zapobihannia katuvanniam chy neliudskomu abo takomu, shcho prynyzhuie hidnist, povodzhenniu chy pokaranniu (1987) [European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.09.2024